

*І. В. Паризький,
к. ю. н., доцент кафедри кримінального права,
кримінології, цивільного та господарського права, Національна академія управління*

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ЯК ВИЗНАЧНИЙ КРИТЕРІЙ ІННОВАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

*I. Paryzhskyy,
candidate of juridical sciences, associate professor of the department criminal law,
criminology, and hrazhdanskoho hozyaystvennoho rights, National Academy of Management*

COMPETITIVENESS OF NATIONAL ECONOMY AS AN OUTSTANDING INNOVATION
AND TECHNOLOGY CRITERIA OF UKRAINE ECONOMY

Узагальнено інформацію щодо рейтингових систем, які використовуються для порівняння інноваційності економік окремих країн. Ідентифіковано місце України в міждержавних порівняннях, зокрема за даними Глобального індексу конкурентоспроможності, та фактори, що його обумовлюють. Проаналізовано вплив макроекономічного середовища, рівня технологічної готовності та розвитку інноваційної на міжнародну конкурентоспроможність країни. Розроблено економіко-математичну модель для оцінки міжнародної конкурентоспроможності країни та визначення факторів, які найбільше впливають на розвиток інноваційного потенціалу економіки України. У результаті моделювання встановлено, що зі зменшенням рівня інфляції та при збільшенні розміру внутрішнього ринку України, її конкурентоспроможність зростає. Це доводить той факт, що конкурентні фактори України не вважаються прогресивними, або такими, що можуть забезпечити довгостроковий економічний ефект.

Information about the rating systems, which used for comparing innovation economies of individual countries, is overviewed. The place of Ukraine in cross-country comparisons, in particular, according to the Global Competitiveness Index, and the factors it conditional are identified. The influence of the macroeconomic environment, the level of technological readiness and innovation in the development of the country's international competitiveness are analyzed. The economic and mathematical model to assess the country's international competitiveness and to identify the factors that most influence on the development of the innovation potential of Ukrainian economy is developed. As a result of the simulation were found that a decrease in the rate of inflation and increase in Ukraine's domestic market size will increase the country's competitiveness. This proves the fact, that Ukraine competitive factors are not considered progressive, or those that can provide long-term economic benefit.

Ключові слова: конкурентоспроможність, інноваційно-технологічний розвиток, індекс конкурентоспроможності, інноваційний потенціал.

Key words: competitiveness, innovation and technological development, the index of competitiveness, innovation potential.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Динамічний розвиток світової економіки за сучасних умов неможливий без використання інтелектуальних та високотехнологічних ресурсів. Особливо ці тенденції набули розвитку після глобальної економічної кризи 2008—2009 років, коли з метою зміцнення свого економічного становища більшість країн були змушені переорієнтуватися на інтенсивний шлях розвитку галузей виробництва, які створюють дороговартісні та конкурентоспроможні товари та послуги. Нині, на думку багатьох дослідників, у міжнародному вимірі конкурентоспроможними вважаються ті країни, які змогли перетворити ключові сфери національної економіки на інноваційні та технологічні, орієнтуючись на економіку знань. Тому основним фактором, який свідчить про конкурентоспроможність країни, є здатність та можливість до інноваційних змін і технологічної модернізації. При цьому до уваги варто брати й інші макроекономічні фактори.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

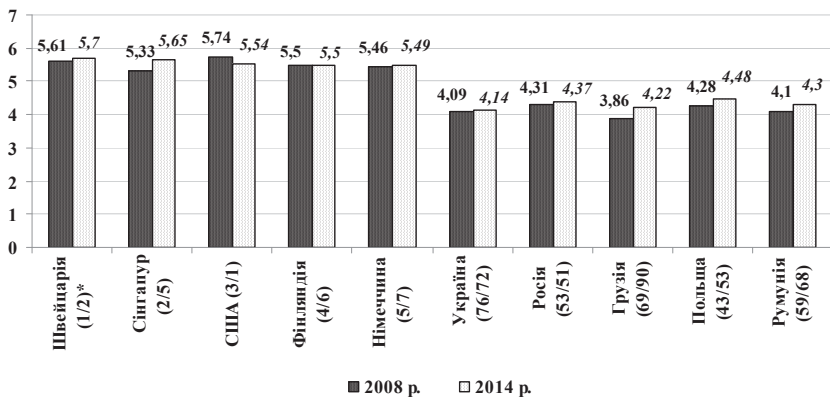
Вагомий внесок у розробку різних аспектів конкурентоспроможності національної економіки здійснили Л. Абалкін, О. Амоша, О. Білорус, А. Гальчинський, В. Геєць, Я. Жаліло, А. Лігоненко, В. Мунтіян та інші. Проте прискорені темпи сучасного розвитку світової економіки постійно актуалізують нові фактори конкурентоспроможності, оперативне дослідження яких дозволить розробити ефективну стратегію зміцнення інноваційного потенціалу.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою статті є визначити конкурентоспроможність України за критерієм інноваційно-технологічного розвитку економіки.

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Виходячи із трактування змісту "конкурентоспроможність", зрозуміло, що основне місце серед чинників на-

Рис. 1. Місце України та інших країн у рейтингу Глобального індексу конкурентоспроможності у 2008 та 2014 роках

Джерело: [4; 5].

ціональної конкурентоспроможності займають показники стану макроекономічного середовища та соціального стану. У класичній економічній теорії факторами конкурентоспроможності країни є наявність у неї ресурсів і дешевої робочої сили. Однак на сучасному етапі надшвидких динамічних змін економічної кон'юнктури у світі роль цих факторів поступово знижується. Нині витримувати існуючу жорстку конкурентну боротьбу можуть ті держави, які найбільш повно використовують усі чинники конкурентоспроможності у формуванні конкурентних переваг, особливо інноваційного та науково-технологічного типу.

Для визначення конкурентоспроможності країни можна скористатися такими індексами/рейтингами:

— Індекс конкурентоспроможності Міжнародного інституту розвитку менеджменту — відображає здатність національних систем управління створити сприятливі умови і конкурентоздатне середовище для об'єктів підприємницької діяльності [1, с. 15].

— Глобальний індекс інновацій обчислюється з 2007 р. INSEAD Business School у співпраці з Alcatel-Lucent, компанією Booz, Конфедерацією індійської промисловості і Всесвітньою організацією інтелектуальної власності. Для його розрахунку використовується широкий перелік оціночних показників. Глобальний індекс інновацій визнано цінним

інструментом для полегшення державно-приватного діалогу, в якому політики, лідери бізнесу та інші зацікавлені сторони на постійній основі можуть оцінювати стан і прогрес у впровадженні інновацій [1, с. 11].

— Рейтинг конкурентоспроможності IT-індустрії проводиться журналом Economist Intelligence Unit. У ньому оцінюються шість факторів, що визначають створення сприятливих умов для розвитку IT-індустрії і підвищення її конкурентоспроможності: кількість кваліфікованих фахівців, культура інновацій, технологічна мережева інфраструктура, режим правового регулювання та захисту інтелектуальної власності, стан конкурентоспроможності економіки та державна підтримка в IT-сфері [1, с. 19].

— Міжнародний індекс прав власності використовується для міждержавного порівняння рівня захищеності прав власності. Оцінюється в розрізі трьох найважливіших складових: правове та політичне середовище; захист прав власності; захист інтелектуальної власності [2].

— Індекс економіки знань — комплексний показник, що характеризує рівень розвитку економіки, заснованої на знаннях, у країнах і регіонах світу — розроблюється групою Світового банку в рамках спеціальної програми "Знання для розвитку" для оцінки здатності країн створювати, приймати і поширювати знання [3]. Індекс економіки знань визначає ефективність науково-технологічної сфери господарювання, беручи до уваги такі підіндекси: економічний та інституційний режим; інновації; освіта; інформаційно-комунікаційні технології.

— Індекс інноваційної ефективності — розраховується на основі вищезгаданих показників, шляхом ранжування відношення вихідного та вхідного інноваційних індексів. Цей індекс характеризує створення найкращих умов для стимулювання інноваційних результатів.

Нині найпопулярнішим є рейтинг, який формує Всесвітній економічний форум у Давосі, — Глобальний індекс конкурентоспроможності (ГІК).

Це дослідження охоплює широке коло питань: виявлення і аналіз чинників найбільшого впливу на конкурентоспроможність, порівняльний аналіз відповідних показників у розрізі більшості країн світу, розробка рекомендацій стосовно механізмів покращання конкурентоспроможності

Таблиця 1. Підіндекси Глобального індексу конкурентоспроможності України та інших країн у 2014 р.

Підіндекси	Швейцарія	Сінгапур	США	Фінляндія	Німеччина	Україна	Росія	Грузія	Польща	Румунія
Державні та приватні інституції	9 (5,06)	3 (5,98)	30 (4,69)	2 (6,08)	17 (5,23)	130 (2,98)	97 (3,45)	48 (4,21)	56 (4,02)	88 (3,56)
Інфраструктура	5 (6,18)	2 (6,54)	12 (5,22)	19 (5,60)	7 (6,09)	68 (4,16)	39 (4,82)	59 (4,31)	63 (4,24)	85 (3,65)
Макроекономічна стабільність	12 (6,40)	15 (6,13)	113 (4,01)	43 (5,32)	24 (5,83)	105 (4,14)	31 (5,54)	48 (5,14)	63 (4,77)	46 (5,20)
Охорона здоров'я та початкова освіта	11 (6,52)	3 (6,73)	49 (6,06)	1 (6,89)	14 (6,48)	43 (6,14)	56 (5,97)	63 (5,84)	39 (6,17)	88 (5,51)
Вища освіта й професійна підготовка	4 (5,98)	2 (6,09)	7 (5,82)	1 (6,22)	16 (5,52)	40 (4,93)	39 (4,96)	92 (3,89)	34 (5,04)	58 (4,63)
Ефективність ринку товарів	8 (5,39)	1 (5,64)	16 (5,05)	18 (5,03)	19 (4,99)	112 (3,99)	99 (4,09)	60 (4,40)	51 (4,49)	89 (4,18)
Ефективність ринку праці	1 (5,75)	2 (5,69)	4 (5,30)	23 (4,69)	35 (4,57)	80 (4,12)	45 (4,42)	41 (4,49)	79 (4,14)	94 (4,04)
Рівень розвитку фінансового ринку	11 (5,29)	2 (5,84)	9 (5,35)	5 (5,55)	25 (4,76)	107 (3,54)	110 (3,50)	76 (3,90)	35 (4,60)	64 (4,12)
Технологічна готовність	10 (5,97)	7 (6,09)	16 (5,78)	11 (5,97)	13 (5,81)	85 (3,50)	59 (4,19)	67 (3,85)	48 (4,47)	47 (4,49)
Розмір ринку	39 (4,57)	31 (4,71)	1 (6,94)	55 (4,18)	5 (5,99)	38 (4,58)	7 (5,77)	103 (2,98)	19 (5,12)	45 (4,44)
Рівень розвитку бізнесу	2 (5,79)	19 (5,07)	4 (5,58)	9 (5,36)	3 (5,65)	99 (3,66)	86 (3,79)	113 (3,49)	63 (4,06)	90 (3,77)
Інновації	2 (5,70)	9 (5,18)	5 (5,49)	1 (5,78)	6 (5,47)	81 (3,16)	65 (3,29)	121 (2,71)	72 (3,26)	66 (3,28)

Джерело: [4].

Таблиця 2. Вхідні параметри кореляційно-регресійної моделі визначення конкурентних переваг України на міжнародному ринку

Індекс конкурентно-спроможності	у	Роки									
		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
		3,89	3,93	4,09	3,95	3,9	4	4,14	4,05	4,14	
Довіра до політиків	x_1	1,9	1,9	2	2	1,9	2	2	2,2	2,4	
Тягар державного регулювання	x_2	2,8	2,9	2,9	2,7	2,6	2,5	2,4	2,6	2,9	
Якість загальної інфраструктури	x_3	3,2	3,2	3,1	3,5	4,1	4,2	4,6	4,4	4,1	
Державний дефіцит/профіцит	x_4	-2,4	-2	-1,3	-1,5	-11,4	-5,8	-2,7	-4,6	-4,5	
Інфляція	x_5	13,5	13,1	12,8	25,5	15,9	9,4	8	0,6	-0,3	
Державний борг	x_6	46,5	36	13,4	19,9	31,3	40,5	36,5	37,4	41	
Дитяча смертність	x_7	14	13,8	13	20	13,7	13,3	11,4	8,7	9,2	
Тривалість життя	x_8	67	67	67	68	68,3	69,2	70,3	70,8	70,9	
Якість початкової освіти*	x_9	3,9	4,1	4,6	4,4	4,4	4,2	4,4	4,7	4,7	
Якість системи освіти	x_{10}	3,9	4,1	4,2	3,9	3,9	3,8	3,6	3,6	3,7	
Рівень професійної підготовки персоналу	x_{11}	2,9	3,2	3,5	3,4	3,4	3,3	3,6	3,7	3,8	
Інтенсивність внутрішньої конкуренції	x_{12}	4,5	4,5	4,4	4,2	4,1	4	4,3	4,5	4,7	
Тягар митних процедур	x_{13}	3	3	2,9	3	3	2,8	2,8	3	3,3	
Оплата праці і продуктивність	x_{14}	4,4	4,7	5	4,6	4,5	4,3	4,5	4,5	4,5	
Розвиток фінансового ринку	x_{15}	3,2	3,3	3,6	3,4	3,8	3,7	3,8	3,8	3,9	
Доступність нових технологій	x_{16}	2,7	3,2	4,2	4,3	4,5	4,6	4,8	4,3	4,1	
Прямі іноземні інвестиції і трансфер технологій	x_{17}	4,1	4,2	4,3	3,9	3,8	3,8	4	3,6	3,7	
Індекс розміру внутрішнього ринку*	x_{18}	4,3	4,3	4,4	4,4	4,3	4,3	4,4	4,4	4,4	
Кількість внутрішніх поставок	x_{19}	4,5	4,6	4,7	4,4	4,5	4,4	4,6	5,3	4,5	
Складність виробничих процесів	x_{20}	3,4	3,5	3,9	3,5	3,4	3,5	3,5	3,4	3,5	
Інноваційний потенціал*	x_{21}	3,7	3,6	3,8	3,7	3,5	3,4	3,3	3,2	3,6	
Витрати компаній на НДДКР	x_{22}	3,4	3,3	3,3	3,3	3,1	3,1	3,2	3	2,9	
Закупівлі державою високотехнологічної продукції	x_{23}	2,9	3	3,7	3	3	3	2,7	2,7	3,1	

*У зв'язку з відсутністю даних звітів за 2006—2007 рр. подано середні значення.

Джерело: дані Глобального індексу конкурентоспроможності за відповідні роки.

окремих країн і регіонів, а також надання узагальнених рекомендацій. Результати проведеного дослідження оприлюднюються у звіті The Global Competitiveness Report [4] за відповідний рік.

Рейтинг конкурентоспроможності визначається на основі методики обрахунку Глобального індексу конкурентоспроможності, яка розроблена професором К. Сала-і-Мартіном у 2004 р. Для аналізу конкурентоспроможності економік світу використовуються загальнодоступні статистичні дані та результати опитування більше ніж 1300 незалежних експертів із різних країн і сфер діяльності (керівників компаній) за 100 показників, а саме: державні інститути, інфраструктура, макроекономічні умови, охорона здоров'я та початкова освіта, вища освіта та професійна підготовка, ефективність товарних ринків, ефективність ринку праці, розвиток фінансових ринків, технологічна готовність, обсяг ринку, рівень розвитку бізнесу, інновації [1, с. 6].

При розрахунку Глобального індексу конкурентоспроможності обчислюють 12 підіндексів показників, згрупованих у три групи: базові умови розвитку, фактори-каталізатори (підвищувачі ефективності) та фактори інновацій та розвитку. Для визначення місця України за конкурентною здатністю серед понад 140 країн світу оберемо лише 10 країн, до яких входять 5 країн-лідерів (станом на 2014 р.) та сусідні країни і країни, які за історичним розвитком економіки схожі до України. Відтак, порівняння ГІК для України у 2008 та 2014 рр. подано на рисунку 1.

З графіка видно, що із 144 країн світу найконкурентнішими у 2014 р. були Швейцарія, Сінгапур та США, а Україна займала лише 76 місце, поступаючись Грузії (69 місце), Румунії (59), Росії (53) та Польщі (43 місце).

Якщо порівнювати конкурентну здатність нашої держави у 2008 р., то за аналізований період вона знизилася на 4 позиції (0,5 до значення). Основними причинами такого спаду можна вважати ряд суспільно-політичних та економічних трансформацій, що пройшли у 2013—2014 рр. (Революція Гідності, анексія Кримського півострову, початок антитерористичної операції та інші супутні наслідки).

Тобто основними факторами, які зменшили конкурентні переваги країни, були чинники макроекономічного середовища. Це підтверджує і детальний аналіз ГІК за підіндексами у базовому та звітному роках (табл. 1).

Відтак, у 2014 році найслабшими конкурентними позиціями в Україні були державні та приватні інституції (130 позиція у загальному рейтингу), ефективність ринку товарів

(112), розвиток фінансового ринку (107) та макроекономічна стабільність (105 місце), що у середньому на 9—30 позицій нижче рівня 2008 року.

Водночас деякі чинники конкурентоспроможності порівняно з базовим роком зміцніли. Це у першу чергу торкнулося соціальної сфери — охорона здоров'я й початкова освіта (+17 або 0,55 бала), а також вища освіта й професійна підготовка (+1 або 0,47 бала).

Проте ці показники не настільки значущі, щоб у сучасних умовах сприяти зміцненню здатності економік різних країн конкурувати на глобальному ринку. Натомість варто зосередитись на аналізі показників підіндексів "технологічна готовність" та "інновації", як генераторів стійкого економічного розвитку. На жаль, за аналізований період в Україні ці позиції відповідно знизились на 20 (незважаючи на те, що значення цього підіндексу порівняно з 2008 р. зросло на 0,12 бала) та 29 (-0,24 бала) позицій, а це свідчить про зниження конкурентоспроможності не лише короткочасно, а й далекий перспективі.

Щоб встановити, які фактори впливають на конкурентоспроможність України, використаємо методи кореляційно-регресійного моделювання, які дозволять виявити не чинники, які визначають конкурентну здатність, але й силу їх зв'язку. Для цього використаємо показники, які входять до розрахунку Глобального індексу конкурентоспроможності. Для побудови цієї економічної моделі обрано 9 часових періодів (2006—2014 рр.) та показники, які, на наш погляд, найповніше характеризують можливості зміцнення конкурентоспроможності держави за рахунок інноваційно-технологічного розвитку, зокрема: у — Індекс конкурентоспроможності; x_1 — довіра до політиків; x_2 — тягар державного регулювання; x_3 — якість загальної інфраструктури; x_4 — державний дефіцит/профіцит; x_5 — інфляція; x_6 — державний борг; x_7 — дитяча смертність; x_8 — тривалість життя; x_9 — якість початкової освіти; x_{10} — якість системи освіти; x_{11} — рівень професійної підготовки персоналу; x_{12} — інтенсивність внутрішньої конкуренції; x_{13} — тягар митних процедур; x_{14} — оплата праці і продуктивність; x_{15} — розвиток фінансового ринку; x_{16} — доступність нових технологій; x_{17} — прямі іноземні інвестиції і трансфер технологій; x_{18} — індекс розміру внутрішнього ринку; x_{19} — кількість внутрішніх поставок; x_{20} — складність виробничих процесів; x_{21} — інноваційний потенціал; x_{22} — витрати компаній на НДДКР; x_{23} — закупівлі державою високотехнологічної продукції.

Таблиця 3. Кореляційна матриця змінних моделі

	y	x ₁	x ₂	x ₄	x ₅	x ₆	x ₈	x ₁₁	x ₁₂	x ₁₃	x ₁₈	x ₁₉	x ₂₀
y	1												
x ₁	0,693	1											
x ₂	-0,108	0,161	1										
x ₄	0,249	0,016	0,373	1									
x ₅	-0,641	-0,722	0,046	0,120	1								
x ₆	-0,102	0,172	-0,201	-0,227	-0,527	1							
x ₈	0,667	0,772	-0,474	-0,256	-0,731	0,369	1						
x ₁₁	0,810	0,783	-0,147	-0,125	-0,556	-0,215	0,784	1					
x ₁₂	0,332	0,549	0,656	0,431	-0,526	0,236	0,150	0,223	1				
x ₁₃	0,060	0,645	0,632	-0,086	-0,285	0,182	0,214	0,292	0,682	1			
x ₁₈	0,768	0,620	0,000	0,412	-0,245	-0,444	0,492	0,773	0,31	0,178	1		
x ₁₉	0,275	0,319	-0,073	0,049	-0,535	0,009	0,368	0,412	0,373	0,007	0,382	1	
x ₂₀	0,419	-0,016	0,391	0,442	0,106	-0,731	-0,340	0,173	0,052	-0,208	0,377	-0,03	1

Джерело: розраховано автором.

На нашу думку, обрані показники найповніше відображають потенціал України у різних сферах економіки та соціального становища. Масив даних (залежних змінних — x і незалежної — y) представлено у таблиці 2.

Розуміючи, що не всі з обраних факторів суттєво впливають на результативний показник (конкурентоспроможність країни), встановимо ті чинники, які мають найбільший вплив і мають найщільніший зв'язок із y .

Тож, для встановлення найбільш значимих параметрів моделі визначили кореляційний зв'язок між залежною та незалежними змінними, враховуючи мультиколінераність (наявність лінійної залежності між двома або більше факторними змінними у регресивній моделі, що робить її неправильною). Результат аналізу зв'язку між параметрами моделі наведено у таблиці 3.

Встановлений кореляційний зв'язок дозволив встановити взаємозалежні параметри, але з урахуванням коефіцієнту кореляції, оберемо 5 факторів, які мають середній (до 0,7) та сильний (0,7—1) зв'язок зі результативною змінною. До їх числа увійшли x_1 — довіра до політиків, x_5 — інфляція, x_8 — тривалість життя, x_{11} — рівень професійної підготовки персоналу, а також x_{18} — індекс розміру внутрішнього ринку.

Перевірка отриманих даних на статистичну значущість проведена за допомогою критерія Стьюдента (t). У випадку сформованої моделі лише два фактори можна враховувати для побудови регресійної рівняння моделі. Так, розрахункові значення $t_{\text{факт.}}$ чинників x_5 — інфляція та x_{18} — індекс розміру внутрішнього ринку, відповідно становлять — 2,596 і 3,497, що більше, ніж табличне значення $t_{\text{табл.}}$, яке дорівнює — 1,895.

На основі отриманих розрахунків з допомогою класичного методу найменших квадратів здійснюється параметризація моделі, згідно з якою регресійне рівняння має такий вигляд:

$$y = -1,2312 - 0,0060x_5 + 1,2185x_{18} \quad (1)$$

З рівняння моделі випливає як пряма, так і зворотна форма залежності між результативними факторами і залежною змінною. Тобто зі зменшенням рівня інфляції і при збільшенні розміру внутрішнього ринку України її конкурентоспроможність зростає.

Також доведено, досліджувана математична модель є адекватною, неавтокорельованою, немультіколінерною і має статистично значимі параметри. Такий висновок можна зробити на основі:

- визначення адекватності моделі за критерієм Фішера — $F_{\text{теор.}} = 5,5914$ (вірогідність $\alpha = 0,05$, з $v_1 = 1$ та $v_2 = 7$). При цьому фактичне значення критерію Фішера рівне $F_{\text{факт.}} = 12,4529$. Зважаючи, що $F_{\text{теор.}} < F_{\text{факт.}}$, то модель вважається адекватною. Крім того, коефіцієнт кореляції моделі R складає 0,8977, а коефіцієнт детермінації R^2 рівний 0,8059;

- перевірки моделі на відсутність автокореляції відповідно до таблиці Дарбіна-Уотсона при кількості регресорів $k = m - 1 = 1$, кількості спостережень $n = 9$ та вибраному рівні значущості $\alpha = 0,05$, теоретичні значення критерію Дарбіна-Уотсона мають нижню $DW_1 = 0,824$, та верхню $DW_2 = 1,320$ межі. Оскільки розраховане значення $DW_{\text{факт.}} = 2,365$ потрапляє у допустимий діапазон $DW_2 (4 - DW_2) = 1,320 \text{ } 2,680$, це свідчить про відсутність автокореляції у моделі.

Таким чином, можна стверджувати ($R = 0,8977$), що конкурентоспроможність України на сильно залежить від рівня інфляції та розміру внутрішнього ринку, а точніше перший показник на 80,6% залежить від згаданих факторів. Загалом побудована економетрична модель конкурентоспроможності, дозволяє встановити пріоритетні напрямки по-

літики країн з урахуванням загальних та специфічних характеристик стану економіки за національною стратегією інноваційного потенціалу.

Проте здійснений аналіз встановив, що, на жаль, конкурентні фактори України не вважаються прогресивними, або такими, що можуть забезпечити довгостроковий ефект. Вони свідчать про залежність країни від внутрішніх економічних умов та наявного золотовалютного резерву. Водночас ключові чинники конкурентоздатності сучасних економічних систем такі, як технологічна готовність, інновації, зовнішня торгівля, відсутність надмірного регулювання економіки та людський капітал залишаються поза увагою.

ВИСНОВКИ

Отже, формування конкурентоспроможності — це складене динамічне явище, спрямоване на створення та підтримку певних конкурентних переваг, орієнтованих на забезпечення домінуючих позицій відносно інших суб'єктів міжнародного ринку. З огляду на сучасні тенденції функціонування світової економіки основою формування національної стратегії забезпечення високого або принаймні достатнього рівня конкурентоспроможності національної економіки повинні стати такі пріоритети: інноваційний розвиток, можливість оновлення технологій і закупівля високих технологій на державному рівні, вдосконалення ринкової інфраструктури та поліпшення інвестиційного клімату, залучення підприємництва до інноваційної активності, а також розвиток інституційного середовища.

Література:

1. Лігоненко Л. Оцінка інноваційності економіки України в міжнародних рейтингах / Л. Лігоненко // Вісник КНТЕУ. — 2012. — № 3. — С. 5—22.
2. International Property Right Index 2011REPOR [Електронний ресурс]. — Way of access: http://www.internationalpropertyrightsindex.org/ATR_2011%20INDEX_Web.pdf
3. KEI and KI Indexes (KAM 2009) [Електронний ресурс]. — Way of access: http://info.worldbank.org/etools/kam2/KAM_page5.asp
4. The Global Competitiveness Report 2014—2015. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2014-15.pdf
5. The Global Competitiveness Report 2008—2009. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2008-09.pdf

Стаття надійшла до редакції 24.02.2017 р.